

Örök szövetség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 12:1-3; 2Mózes 2:24;
5Mózes 5:1-21; 8:5; 26:16-19; Máté 28:10; Róma 4:1-5

„Szövetséget kötök veled és a te utódaiddal, örök szövetséget minden nemzedékükkel, hogy Istened legyek neked és utódaidnak” (1Móz 17:7, ÚRK).

„És egy másik angyalt láttam az ég közepén repülni, akinél az örökkévaló evangélium volt, és azt hirdette a föld lakosainak, minden nemzetségnek, törzsnek, nyelvnek és népnek” (Jel 14:6, ÚRK). Figyeljük meg azt, hogy „örökkévaló evangélium”! Örökkévaló, mivel mindig létezett, mindig is volt, Isten megígérte nekünk Krisztus Jézusban „örök időknél előtte” (Tit 1:2).

Éppen ezért nem meglepő, hogy a Biblia másutt is említi az örök szövetséget (1Móz 17:7; Ézs 24:5; Ez 16:60; Zsid 13:20), ugyanis a szövetség lényege az evangélium: üdvözítő kegyelméből és szeretetéből Isten felajánlja neked az üdvösséget, amit nem érdemelsz meg, soha nem is tudnál biztosítani magadnak, te pedig válaszul viszonzod szeretetét „teljes szívedből, teljes lelkedből, és teljes elmédből és teljes erődből” (Mk 12:30). Ez a szeretet pedig a törvénye iránti engedelmisségben mutatkozik meg: „Mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait” (1Jn 5:3).

Ezen a héten a szövetség gondolatával foglalkozunk, amint azt Mózes ötödik könyve taglalja, mert ez az írás foglalkozik a szövetséggel és a kapcsolódó témákkal.

A SZÖVETSÉG ÉS AZ EVANGÉLIUM

A szövetség és az evangélium az egész Bibliában együtt jelenik meg. A szövetség gondolata létezett már Izrael népe előtt is (pl. a Noéval kötött szövetség). Isten korábban is tett szövetségi ígéretet, ami azonban legfőképpen a népével való kapcsolata által mutatkozott meg, az atyáktól, a pátriárkák-tól kezdve.

A szövetségnek már kezdettől fogva központi igazsága volt az evangélium: az egyedül hit általi megváltás.

Olvassuk el 1Móz 12:1-3, 15:5-18 és Róm 4:1-5 verseit! Milyen szövetségi ígéretet tett Isten Ábrámnak (a későbbiekben Ábrahám)? Hogyan mutatott rá ez az evangéliumra?

Ábrahám hitt Istennek, elhitte a neki tett ígéretét, ezért Ő igaznak tekintette, ami egyáltalán nem olcsó kegyelem volt: az engedelmességével Ábrahám igyekezett megtartani a szövetség rá eső részét, amint látjuk 1Mózes 22. fejezetében, Mória hegyénél. Ezzel együtt „*az ő hite tulajdoníttatik igazságul*” (Róm 4:5). Évszázadokkal később ezért említette Pál annak példajaként, hogy mit jelent az Istennel kötött szövetség ígéreteinek a szellemében élni.

Ez a téma visszhangzik az egész Bibliában. Pál Gal 3:6 versében is megemlíti, ismét idézve 1Móz 15:6 szavait, miszerint Ábrahám hite „*tulajdoníttatott neki igazságul*”. Majd visszautal az először Ábrámnak tett ígéretre, hogy minden nép áldást nyer az ő magva által (Gal 3:8-9). A szövetségi ígérek mindenkinek szólnak, zsidóknak és pogányoknak egyaránt, „*akik hitből vannak*” (Gal 3:7) és hit által megigazulnak, a törvény cselekedete nélkül – noha a szövetség miatt kötelesek engedelmeskedni a törvénynek.

Jeremiás a törvény összefüggésében említi az új szövetséget: „*Hanem ez lesz a szövetség, amelyet e napok után az Izrael házával kötök, azt mondja az Úr: Törvényemet az ő belsejökbe helyezem, és az ő szívökbe írom be, és Istenökké lesznek, ők pedig népemmé lesznek*” (Jer 31:33). A szöveg nyelvezete visszautal Mózes harmadik könyvére: „*És közöttetek járok, és a ti Istenetek lesztek, ti pedig az én népem lesztek*” (3Móz 26:12).

Miért illeszkedik tökéletesen a törvényben és az evangéliumban egyaránt meglévő szövetség gondolatához Jelenések 14. fejezetében a hármas angyali üzenet, Isten utolsó figyelmeztető üzenete?

A SZÖVETSÉG ÉS IZRAEL

„Nem a te igazságodért mész be, hogy birtokba vedd a földjüket, sem a te szívednek igaz voltáért, hanem az ÚR, a te Istened e népeket istentelenségükért úzi ki előled, hogy megerősítse az ígéretet, amelyet esküvel fogadott az ÚR a te atyáidnak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak” (5Móz 9:5, ÚRK; lásd még 27. vers). Hogyan nyilvánul meg a szövetségi ígéretek valósága ebben az igében?

Itt is megjelenik a kegyelem szövetsége: Isten cselekedett értük, állandó botlásaik ellenére. (Az evangélium ma is bizonyosan így működik.) A következő nemzedékek az atyáknak tett ígéret miatt részesültek Isten kegyelmében.

Mózes gyakran utalt vissza a pátriárkáknak tett szövetségi ígéretekre, amikor megszólította a szövetségi ígéretek kapott nép egészét.

Mi hangzik el 2Móz 2:24, 6:8 és 3Móz 26:42 verseiben a szövetségi ígéretekre vonatkozóan?

Az Egyiptomból való kivonulás, Isten megmentő kegyelmének hatalmas szimbóluma szintén az Úrnak az atyákkal kötött szövetségén alapszik. Vagyis Isten már a szövetség kedvezményezettjeinek megszületése előtt ígéretet tett az érdekükben. Finoman szólva is egyáltalán nem a saját érdemeik miatt lett részük a megígért szabadításban, amit Isten a kivonulás csodái és eseményei által hajtott végre értük. A történet természetesen nem ér itt véget. Hová mentek Egyiptomból? Igen, a Sínai-félszigetre, ahol Isten „hivatalosan” megkötötte velük a szövetséget (lásd 2Mózes 20. fejezet). A szövetségben központi szerepe volt az evangéliumnak és a törvénynek, a Tízparancsolatnak. Erre vonatkozóan engedelmességre szólította őket az Úr, az üdvözítő kapcsolatuk kinyilvánításaként vele, aki megváltotta őket (evangélium). Ezért *Mózes ötödik könyvében* Isten a Sínai-hegynél megerősített szövetségben újra és újra a törvény betartására szólítja a népet, a szövetség rájuk eső részeként.

Milyen szerepe legyen Isten törvényének az életünkben ma, mivel kegyelem által üdvösséget nyerhetünk? Az Istennel való tapasztalásunk szempontjából miért különösen fontos a törvény?

A SZÖVETSÉG KÖNYVE

A szövetség (héberül *berit*) Istennek a népével való kapcsolatát írja körül, és noha ez a szó az egész Bibliában megtalálható, *Mózes ötödik könyvében* különösen gyakori, ezért is nevezik a szövetség könyvének.

Olvassuk el 5Móz 5:1-21 szakaszát! Valójában mennyire központi a szövetség (*berit*) gondolata *Mózes ötödik könyvében*? Mi mutat rá erre ebben a történetben?

Nem sokkal az Egyiptomból való szabadulás után Isten megkötötte a szövetséget Izrael népével a Sínai-hegynél, közvetlenül mielőtt be kellett volna vonulniuk az ígért földjére. Majd pedig a negyven évnyi kerülő után, amikor ismét az ígért földjére való belépés előtt álltak, ami központi része volt a szövetségi ígértnek (lásd 1Móz 12:7; 2Móz 12:25), Mózes közvetítésével az Úr újból kijelentette nekik a Tízparancsolatot, újfent hangsúlyozva szövetségi kötelezettségeik megújításának fontosságát.

Igen, az Úr hamarosan teljesítette szövetségi ígéreteit, de nekik is vállalniuk kellett a megállapodás rájuk eső részét: „Kijelentette nektek szövetségét, parancsot adván nektek a tíz ige teljesítésére, és fölírta azokat két kötéltáblára” (5Móz 4:13, ÚRK). Az Úr megtette ezt a Sínai-hegynél, most pedig újból megtette Moáb földjén, éppen mielőtt bevonultak az ígért földjére, amit évszázadokkal korábban megígért atyáiknak. Ezzel juttatta kifejezésre a már a világ teremtése előtt létező „örökkévaló szövetséget”.

„Mielőtt a világ alapjait lerakták, az Atya és a Fiú egyesült egy szövetségben, hogy megváltásuk az embert, abban az esetben, ha Sátán leigázná. Ünnepelesen elkötelezték magukat az emberi nemzetség megváltására és arra, hogy Krisztus legyen a kezesük” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 740. o.).

Hogyan értsük 5Móz 5:3 versét?

Mit mondott Mózes a népnek? Valószínűleg azt akarta kiemelni, hogy az atyák már nincsenek köztük, így a nekik tett csodálatos ígértetek az utódoknak szólnak. Mózes talán ezzel is figyelmeztetni akarta őket, hogy ne rontsák el a dolgaikat, mint ahogy az előző generáció tette. Az ígértetek (és a kötelezettségek) esetében immár rajtuk a sor.

ISTEN TULAJDON NÉPE

Ma nehezen tudjuk igazán felmérni, hogy milyen is volt az ókori világ Izrael pusztai vándorlása idején. Hatalmas birodalmak emelkedtek fel, majd hanyatlottak alá, és utánuk csak romok maradtak (ha maradt egyáltalán valami), akkor ugyan mit tudhatunk sok pogány népről, amelyek ugyanazon a területen éltek, mint Izrael?

Nem túl sokat, egy dolgot viszont igen: ezek a népek a pogányság, a sokistenhit és az elképesztően szörnyű szokások mélységeibe süllyedtek, mint amilyenek például a gyermekáldozatok voltak. Csak próbáljuk meg elképzelni, mennyire lealacsonyító és gonosz világ és vallás volt az, amelyben emberek ezt tették a saját gyermekeikkel, ráadásul valamilyen isten nevében!

Nem is csoda, hogy az ókori Izrael történelme során az Úr újból és újból óvta a népét a környező népek gyakorlatának követésétől. *„Mikor te bemegy arra a földre, amelyet az Úr, a te Istened ad néked: ne tanulj cselekedni azoknak a népeknek útálatosságai szerint”* (5Móz 18:9).

Az Úr konkrét céllal hívta ki Izraelt. Szövetségre lépve Istennel különleges népként kellett élniük, mint akik az egész világ előtt az eget-földet megteremtő, egyetlen Isten tanúi.

Hogyan foglalják össze 5Móz 26:16-19 versei az Isten és Izrael közötti szövetséges kapcsolatot? Hogyan mutatkozik meg a szövetségi hűség abban, amilyenné lesz a nép? Milyen tanulságot szűrhetünk le ebből a magunk számára is?

Érdekes, hogy Mózes így kezdi ezt a négy verset: *„E mai napon...”* Vagyis Isten *most, újból* megparancsolja neked, hogy megcselekedd ezeket (megismétli a gondolatot a 17. versben). Mindvégig ezt parancsolta nekik az Úr. Mintha azt mondaná, hogy ebben a pillanatban újból fogadják meg: hűségesek, szentek, Isten tulajdon népe lesznek. A létezésük fő oka legyen az, hogy ők Isten szövetséges népe! Ők voltak az egyetlen nép, amelynek kollektív tudatában ott volt az igaz Isten, az igazság róla és az, hogy milyen életet vár el tőlük. Valójában nemcsak megvolt náluk „a jelenvaló igazság”, hanem a maguk módján nekik kellett megtestesíteni azt, egészen addig, amíg elérkezik Jézus, *„az igazság”* (Jn 14:6).

Miért igaz az, hogy most is „E mai napon” kell átadnunk magunkat Istennek, vállalva a mai korra vonatkozó szövetségi feltételeket?

MÁS KÉPEK

A biblikus teológusok már régen felismerték, hogy hasonlóságok vannak Istennek Izraellel kötött szövetsége és más királyságok szövetségi megállapodásai között. Nem szabad meglepődnünk a párhuzamokon, hiszen az Úr egyszerűen az emberek számára érthető módon akart a néphez fordulni.

Ugyanakkor azonban hidegnek, túlságosan formálisnak tűnhet a szövetség fogalma, ami két fél törvényes megállapodása szabályokkal, kikötésekkel, előírásokkal. Noha valóban meg kell ennek az elemnek is lennie (Isten a törvényadó), de ez még nem elég ahhoz, hogy teljes körben felölelje annak a kapcsolatnak a mélységét és szélességét, amit Isten tervezett a népével. Ezért *Mózes ötödik könyvében* más képeket is látunk, amelyek az Isten és Izrael közötti szövetségi kapcsolatot kibővítve érzékeltetik.

Olvassuk el 5Móz 8:5, 14:1 és 32:6, 18-20 verseit! Milyen képekkel találkozunk ezekben a szakaszokban? Ezek szerint milyen kapcsolatra vágyott Isten a népével?

Milyen képekkel találkozunk 5Móz 4:20 és 32:9 verseiben? Hogyan mutat rá ez is az Isten szerinti kapcsolat minőségére?

Minden esetben ott van a család fogalma, ami ideális körülmények között a legközelebbi, legszorosabb és leginkább szeretettel teljes kötelék. Isten eleve ilyen kapcsolatra törekedett a népével. Jézus még azután is, hogy a kereszt idejében szégyenletesen megtagadták, a feltámadása után így szólt a két Máriához: „mondjátok meg az én atyámfiainak, hogy menjenek Galileába, és ott meglátnak engem” (Mt 28:10). A feltámadott Krisztus „atyámfiaként” utalt a tanítványaira. Ez is az érdemtelenek felé áradó szeretetének és kegyelmének példája. Lényegében mindig ez volt az Isten és az emberek közötti kapcsolat alapja: a méltatlan kegyelmet és szeretetet kap.

Milyen a kapcsolatunk Istennel? Hogyan mélyíthetjük el, hogyan tanulhatjuk meg jobban szeretni Őt, miközben tisztában vagyunk szövetségi köteletségünkkel, azzal, hogy engedelmeskednünk kell törvényének? Miért mondhatjuk, hogy ez a két gondolat nem ellentétes egymással, hanem kiegészíti egymást?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Az váltja ki a szolgaság lelkületét, ha az ember a saját erejéből igyekszik a vallás törvényei szerint élni, úgy próbál eleget tenni a törvény követelményeinek. Csak akkor van számunkra remény, ha az ábrahámi szövetségbe lépünk, ami a kegyelem szövetsége a Jézus Krisztusba vetett hit által. Ábrahám a neki hirdetett evangéliumban talált reménységet, és ugyanezt az evangéliumot halljuk ma mi is, amely által reménységünk lehet. Ábrahám Jézusra tekintett, »a hitnek fejedelmére és bevégeztőjére« (Zsid 12:2)” (Ellen G. White megjegyzése, *The SDA Bible Commentary*. 6. köt. 1077. o.).

„Mielőtt a világ alapjait lerakták, az Atya és a Fiú egyesült egy szövetségben, hogy megváltásuk az embert, abban az esetben, ha Sátán leigázná. Ünnepelesen elkötelezték magukat az emberi nemzetség megváltására és arra, hogy Krisztus legyen a kezesük. Ezt a fogadalmat Krisztus teljesítette. Mikor a kereszten így kiáltott fel: »Elvégeztetett!« (Jn 19:30), akkor az Atyához fordult, az Atyát szólította meg. Krisztus megállapodásuknak teljesen eleget tett. Most kijelenti: Atyám, elvégeztetett. Megcselekedtem akarodat, ó én Istenem! Befejeztem a megváltás munkáját. Ha életemmel és cselekedeteimmel eleget tettem igazságodnak, akkor »Atyám, akiket nékem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is velem legyenek« (Jn 17:24)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, 740. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Gondolkozzunk el azon, hogy már a világ alapjának lerakása előtt „az Atya és a Fiú egyesült egy szövetségben”, az emberiség megmentéséért, amennyiben a faj elbukna! Miért különösen bátorító üzenet ez a számunkra? Ezek szerint mennyire akarja Isten, hogy megváltást nyerjünk az országában?
- 2) A Hetednap Adventista Egyházra mennyiben vonatkozik az a szerep, amit az ókorban Izraelnek kellett volna betölteni? Hogyan tanulhatjuk meg elkerülni az ő hibáikat?
- 3) Miért központi a szerepe az új szövetségben az evangéliumnak és az abban foglalt ígéreteknek? Milyen ígéretet találunk az Újtestamentumban arra vonatkozóan, hogy Isten nem törölte el a törvényt, sem az engedelmisség feltételét, még ha sok keresztyén úgy is tanítja? Vajon miért mondják azt keresztyének, hogy az evangélium alatt már nem kell betartani a Tízparancsolatot?

BAJOR IRMA: IMÁDSÁG

Én Uram, add, hogy jó lehessenek,
sohse gyűlöljek, csak szeressek!
Virágot lássak télben, hóban,
ne higgyek rosszban, csak a jóban!
A jóságot törvénynek lássam,
ha bántanak, azt megbocsássam!
Kenyér falatját megbecsüljem,
szenvedők könnyét letöröljem!
A holnaptól sohase féljek,
embernek jobb jövőt reméljek!
Atyám, ki fent vagy a mennyekben,
úgy tudjak hinni, rendületlen,
hogy mindig, mindig jó lehessenek,
sohse gyűlöljek, csak szeressek!